

HORŇÁČIK

AKTIVITY NA HORNEJ ZŠ AJ MIMO NEJ

Majstrovstvá v „spellovaní“

Dňa 7. októbra 2012 sa v našej hornej základnej škole konalo prvé kolo v súťaži spellovania z Anglického jazyka.

Zúčastnili sme sa ho celá naša 4.C trieda. Nechýbali ani prváci a druháci, ktorí nás prišli povzbudiť. Našimi porotcami boli triedna pani učiteľka Oselská, ktorá dbala na to, aby si každý žiak vytiahol lístoček, na ktorom mal napísané slovo, ktoré musel vyspellovať, teda vyhláskovať po anglicky. Pani učiteľka Zborteková

dávala pozor, či slovo, ktoré sme si vytiahli bolo správne vyspellované a pani učiteľka Kubíková nás spolu so žiakmi povzbudzovala, aby naše výkony boli čo najlepšie. Keďže sa nám dobre darilo, prvé miesta boli dva, na ktorom som skončil ja

– Peter Živčák a Adam Metes. Druhé miesta patrili Kataríne Špigurovej a Lukášovi Grobarčíkovi. Za naše úspechy sme boli odmenení krásnymi cenami. Aj keď tento deň bol dosť náročný, určite budeme na túto súťaž dlho spomínať. Dúfam, že takéto

Milí čitatelia,

školský rok 2012/2013 spolu s rôznymi aktivitami je už v plnom prúde. Žiaci aj pedagógovia sú po prázdninách oddýchnutí, plní novej tvorivej sily a chute do učenia, ktoré badať aj v ich reportážach. Zachytávajú obdobie 1. štvrťroka na Hornej základnej škole. Keďže sa pomaly blíži čas Adventu a Vianoc, my, žiaci a učiteľia z HZŠ, vám všetkým prajeme príjemné čítanie nášho školského časopisu Horňáčik, krásne prežitie Adventu a vianočných sviatkov, na ktoré sa všetci právom tešíme.

súťaže sa budú aj naďalej konať v našej škole.

Reportáž pripravil:
Petko Živčák 4.C

Zemiakové výtvy

Jeseň bola tento rok krásne slnečná, vykopalí sme zemiaky a okrem ich jedenia sme

sa rozhodli, že si z nich urobíme rôzne zemiakové výtvy.

Pani učiteľky (v septembri) v škole vyhlásili súťaž o najkrajší zemiakový výtvy, ktorý si vyrobíme doma sami alebo s pomocou rodičov. Zemiakový výtvy dostal svoje súťažné číslo a po-

tom sme my, žiaci HZŠ, začali hlasovať. Najviac hlasov získal Lacko Pídik z 1.D a vyhral 1. miesto, 2. miesto vyhrala Emka Oselská, 3. miesto získala Laurika Piláčiková z 2.D. Tešili sa z krás-

nych cien a sladkých odmen, ktoré dostali aj ostatní súťažiaci. A bolo ich viac ako 30. Súťaž bola pre zábavu, pre krásne ceny a sladkú odmenu.

Reportáž pripravili:
Laurika Piláčiková,
Emka Oselská 2.D

BESIEDKA PRE starých rodičov

Už niekoľko rokov sa snažíme besiedkou spestriť život našim babkám a dedkom v priebehu mesiaca októbra, ktorý je aj mesiacom Ucty starším. Poctivo sme pripravovali program, trénovali rôzne scénky, tance, piesne....

Ako prví sa nám predstavili žiaci z krúžku Goraleckí s ľudovými piesňami a tancom. Potom nasledovali prváci so svojimi bás-

ničkami pre babky a dedkov. Druháci si pripravili scénku ako dedko zasadil repku, potom zaspievali pesničku Bublínkáči, o tom ako sa radi umývajú. Aby bolo hudby dostatok, tak si naši štvrtáci pripravili pásmo s doprovodom heligonkára Kornela Oselského. Emka Cubinková nám zahrala na klavíri na ľudovú nôtu. Nakoniec nasledovala scénka Únos starých. Moderátormi boli Vaneska Plevjáková a Peťko Živčák. Pre

dedkov a babky sme si pripravili darček, malé prekvapenie v podobe srdiečok dobrých skutkov a z toho sa tešili asi najviac. Pohostenie, výborné koláčiky od pani Dariny Pilarčíkovej, dotvorili skvelú atmosféru našej besiedky a radosť mali nielen naši starí rodičia, ale aj my, ich vnúčatká.

Reportáž pripravili: Vaneska Plevjáková a Alžbetka Hrubjaková 4.C

JUBILEUM ŠKOLY V RABČI

Pasenie kráv

Spomienkami na svoje ťažké, pracovité detstvo sa podelili dedko a babka Brandysovci, Pilarčíkovci.

Pri cirkevnej škole (HZŠ) bola rodina, ktorá chovala kravy aj drobné zvieratá. Kedysi dávno naše babky a dedkovia, keď boli ešte malými deťmi, chodili na pašu a až potom mohli ísť do školy. Vždy prišli na prvú hodinu. Keď prišli zo školy museli ísť na pašu znova. Keď sa vrátili z pasenia, nemohli ísť spať, ale dať zvieratám jesť a piť, ustlať seno, podojť kravu a až potom spať. Ráno to isté. Niekedy museli strihať ovce.

Reportáž pripravili: Beátka Brandysová, Emka Oselská, Janka Gužňáková, Marienka Pilarčíková 2.D

HORNÁ Z. ŠKOLA

*Horná škola v našom čase
bola jediná v dedine. Kúřili
sme pecami v každej triede.
Do školy sme chodili len keď
sme nemali prácu na poli.
Radi sme sa učili.*

Spomienky babky Brandysovej, Anetka Gurová

Hry detí v škole 1973/74

MŠ v Rabči 3. 2. 1965 zahájenie prevádzky

SPOMIENKY na Hornú základnú školu v Rabči

Školstvo v Rabči má bohatú históriu o ktorej sa dozvedáme z rôznych prameňov.

Naši žiaci oslovili svojich rodičov, starých rodičov a rodinných príbuzných, aby im porozprávali zážitky z Hornej základnej školy. Oslovili sme aj bývalých pedagógov pôsobiacich na našej škole. Veľmi

nás potešili maily od niektorých z nich, s ktorými sa chceme s vami podeliť. Týmto úprimne ďakujeme všetkým spomínajúcim: rodičom, starým rodičom, páňovi učiteľovi Jánovi Vranovi, pani učiteľke Márii Miseje – Brodňanskej.

Z najstarších prameňov sa dozvedáme, že až do roku 1874 boli na Orave len cirkevné školy. Horná zá-

kladná škola sa nachádzala pri kostole. Žiaci ju navštevovali nepravidelne, pretože rodičia im to neumožňovali uprednostňovali domáce práce a gazdovstvo. Školy boli staré a nemoderné. Nebolo kúrenie len staré pece v ktorých si kúrili.

Na základe uzneseňa Slovenskej národnej rady došlo v apríli 1945

k poštátneniu obidvoch škôl. Premenované boli na: 1. Štátna ľudová škola v Rabči a 2. štátna ľudová škola v Rabči. Školu v dolnej časti obce po prechode frontu bolo potrebné opravovať a preto sa tam v mesiaci september a október nevyučovalo. Okná a dvere boli porozbierané.

Kedysi dávno bol v Rabči na hornej škole na stene

budovy kríž, ktorý dával symbol, že to je cirkevná škola. Raz dostala upratovačka prikaz, aby ho pekne upravila.

Spomienky o našej škole máme od babky a dedka Brandysových a z knih Monografia Rabče a Premeny Oravy.

Reportáž pripravili: Beátka Brandysová, Emka Oselská 2.D

K PÄŤDESIATINÁM ŠKOLY...

Keď som začiatkom októbra v roku 1956 nastúpil na svoje prvé učiteľské miesto v Rabči, netušil som, že s prestávkami tu prežijem skoro celých trinásť rokov.

Moja prvá „štácia“ bola horná škola pri kostole. Riaditeľom školy bol vtedy pán Ignác Gazdík, ktorý ma s úsmevom prijal a uviedol ku „mojim“ žiakom – tretiakom, do pavilónu pri „Gazdíkovi“... S láskou si spomínam na môj prvý učiteľský kolektív: L. Slovík, M. Slovíková, B. Gromadová, E. Miklušičáková, F. Petrovič, D.

Hronská, M. Brodňanská, neskôr to boli: Grebáčová, J. Cubinková, E. Blahová, M. Dominová, J. Vaterková, A. Vaterka, D. Hronská, A. Baďurová, J. Lubek, I. Kuchtiak, F. Daňo, J. Mudroň – riaditeľ školy, A. Brišák – zástupca riad, M. Brišáková, B. Buznová, P. Havrila, J. Havlíček, I. Olexik... Ak som na niekoho zabudol, nech mi prepáči, nebol to zlý úmysel... Potom čas rýchlo letel, striedali sa žiaci i kolegovia, pribúdali spomienky, ktoré dnes hrejú pri srdci. Medzi tým sa otvorila budova novej školy v Gaceli, kde som spolu s manželkou a synom istý

čas býval v novej školskej bytovke... Medzitým závratnou rýchlosťou preleteli roky, moje i života obce. Z detí sa stali dospelí ľudia, mamičky, oteckovia a dnes už i starí otcovia a mamy... Už by som asi nikoho nespoznal z mojich prvých i tých neskorších žiakov... Som presvedčený, že sa nestratili v živote. Verím, že sú dnes z nich dobrí, múdri a statoční ľudia. Vzdelaní a pracovití sú obohatením svojich rodín, spoločnosti, ale aj obce, ktorej teraz odovzdávajú svoj um a skúsenosti pre zlepšenie a skrášlenie jej života. Dobré chýry idú doša-

leka... Mohol by som ešte veľmi dlho spomínať na mnohé okolnosti minulých rokov, na všetkých ľudí, ktorých som tu stretol. Ktorí ma nejakým spôsobom povzbudili, priučali životu v mojich mladých rokoch učiteľskej práce. Rád sa tu z času na čas vraciam so spomienkami na pekné roky mladosti.

Päťdesiat rokov uplynulo, ako bola otvorená

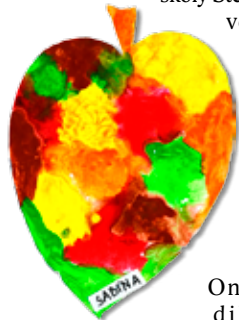
nová škola v Rabči. Moje spomienky patria aj všetkým žiakom, ich rodičom, učiteľom, s ktorými som tu istý čas pôsobil. Nech sa jej i naďalej darí, nech prekvitá po duchovnej i vzdelanostnej úrovni. Zo srdca to prajem jej terajším i budúcim žiakom, vyučujúcim i všetkým obyvateľom tejto „moje milej dediny“, kde som kedysi dávno ako učiteľ začínal...

V Tvrdošine 21. X. 2012 Mgr. Ján Vrana

Dostala som aj ja Vašu prosbu o spomienky na školu v Rabči. Moje meno je Mária Miseje – Brodnanska.

Učila som v škole pri kostole a v Pavilóne pri Gazdíkovi. Riaditeľom školy bol vtedy Ignác Gazdík. Okrem starších učiteľov (Gitka Slovíková, Števo a jeho manželka Gitka, priezvisko si už nepamätám, starý pán Gogolák) boli sme všetko mladí ľudia. Našou prácou nebolo len vyučovanie, ale aj návšteva rodín žiakov, ktorí cez jarné a jesenné práce vynechávali školu. Pred voľbami sme museli agitovať a presviedčať ľudí, aby šli voliť. Keď sa kopali zemiaky naháňali sme roľníkov, aby odovzdávali kontingenty. Pracovali sme pri MNV v oddelení občianskych záležitostí (svadby, krsty, atď.). O zbieraní zemiakov a la-

nu ani nehovorím. Boli sme však mladí a bolo nám veselo. Bývali sme v domoch, kde mali voľnú izbu, veľmi jednoduchým životom. Raz v zime prišiel z bytu do školy Števo

On d i k s veľkým smiechom (myslím, že býval u Zborožov), že vraj má prírastok, vyliahli sa mu myši vo vrecku zimníka. Zimné obdobie nebolo najpríjemnejšie. V triedach sa kúrilo pecami na uhlie, keď školníčka zakúrila včas bolo ako-tak teplo. V zborovni

v malej peckej obyčajne vyhaslo, tak sme mrzli, kým sa niekto nezľutoval a znova zakúrili. Dobré si spomínam na všetkých kolegov a kolegyn, na prechádzky na Slanú vodu. Pán riaditeľ bol najradšej, že sme nešli domov na sobotu a nedeľu, mal rád spoločnosť a zvlášť Slanú vodu. Mám v živé pamäti skoro všetkých kolegov. Teraz žijem s mojou rodinou v USA. Asi pred desiatimi rokmi som navštívila domov a samozrejme som navštívila aj dom v ktorom som bývala. Bol už zvalený, ale moja izba ešte stála, čakala na mňa, bola však plná stavebného materiálu. Bola by som rada, keby som si mohla Váš spomienkový časopis prečítať. Prajem Vám veľa úspechov a dúfam, ak mi dá Pán Boh zdravia, že sa ešte do Rabče vrátim.

S Pánom Bohom Mária Misejova-Brodnanska.

Ako môj dedko (Kornel Kozák) chodil kedysi do školy

Kedysi sa do školy nechodilo tak ako dnes. Neboli autá, asfaltové cesty, ba ani tašky.

Môjho dedka rodina nemala peniaze na topánky, tak môj dedko musel chodiť do školy bosý. Samozrejme iba v lete. V zime sa nejaké peniaze našli, ale musel si topánky šetriť. Knihy nosili v šatkách, ktoré mali uviazané okolo pása. Až neskôr si dedko spomína, že mu otec kúpil tašku. V škole boli v triedach také veľké pece, ktorým sa hovorilo „satan“ a v zime zabezpečovali deťom teplo. Ráno zakúrili školník a potom si už žiaci museli prikladať sami. Učitelia boli omnoho prisnejší ako dnes. Keď niekto niečo nevedel či

vyparatil, tak dostal po prstoch takou paličkou, ktorá sa volala trstenička. Táto „dedkova“ škola mala aj nejaké výhody. Nebolo toľko predmetov. Deti v triede bolo asi 20, ale z toho každý deň niekto chýbal, pretože vždy bola doma nejaká práca. Oralo sa, hrabalo, kosilo... Niekedy deti chýbali aj týždeň. Vtedy sa učiteľia chodili pýtať, prečo tak dlho nie sú v škole. S „gazdovkou“ však bolo veľa roboty a deti tiež museli pomáhať. Dedko si s láskou spomína na p. uč. Vranu, Kuchťáka, Sucháňa, na p. uč. Slovíkovú, Sucháňovú, Tyrolovú a ďakuje aj ostatným, ktorí ho učili.

Boli to iné časy a ja som rád, že chodím do takej skvelej školy v Rabči.

Spracoval: Kornel Oselský

Vlastná tvorba žiakov

BÁSNIČKY O ŠKOLE

Škola je dobrá na učenie,
veľa dobrého sa naučíme.
Písanie hravo zvládneme
s čítaním si poradíme
s angličtinou sa potrápime.

Písomky píšeme striedavo oblačno.

M. Randjak, L. Grobarčík, 4. C

Škola je budova,
kde sa stretávajú písmená.
Naša škola je štátna
kostolík pri sebe má.
Je v nej školská knižnica
knihy si požičiavam rád.
V jedálni predstavenie pre babky, dedkov máme
vždy sa dobre zabávame

P. Pilarčík, J. Gužňák, 4. C

Tá Rabčianska škola,
celá že je nová.
Stojí nielen v Gaceli,
ale i na hornom konci.
Na svete jej páru niet,
veď sa dožíva päťdesiatych liet.
Keď sme boli malí, s radosťou sme do nej
cez školskú bránu vstupovali.
Na slovenskom jazyku
naučili nás abecedu.
Čítanie a počítanie?
Pre niekoho iba hranie.
A dozvieme sa niečo o svete.
Občas v nej aj sranda býva,
ale učiteľka je vždy milá.

Anna Vorčáková, 4. C

Naša škola, žiakov volá:
„Hurá, žiaci do školy,
jedničky a šlabikár
to je ako Boží dar.
Naša škola všetkých volá
učte sa a malujte
vedomosti zbierajte.
Mám rád svoju školu
pridem tu zas, znovu.

Adamko Perveka s maminkou, 1. D

Naša škola stará je,
50-tku oslavuje.
Žiaci spozornite,
možno učiť sa nebudete.
Veď oslavovať treba,
to je riadna veda.
50-tku naša škola
viac mať nebude.
Či sme malý a či veľký
nešetríme gratuláciami.
Takže naša škola,
všetko najlepšie len pre teba

Jakub Buška s rodinou 1. D

Naša škola taká je,
že 50 rokov oslavuje.
Naše babky, dedkovia
pred nami tu lavice dreli.
Huncútstva a šibalstva
tak isto vyvádzali.
Na gazdovke cez leto pomáhali,
a v zime sa učili, učiteľov poslúchali
a do malej piecky drevom si prikladali.

Mirka Harbutová s rodinou 1. D

Anjelíčku, môj strážničku,
opatruj našu školičku.
Dnes má ona päťdesiatku,
čo jej zaželáme k sviatku?
Nech je zdravá ako ryba,
nech je šťastná ako treba,
nech má lásku všetkých detí,
nech táto modlitba až do Neba letí...

Lacko Pidič s rodinou 1. D

Každé ráno má volá
tá naša škola.

Rada do nej chodím,
všeličo sa naučím.

Našu pani učiteľku

radi vidíme,

lebo čítať, písať, počítať sa učíme.

Školu rád má každý dobrý žiak,

každý je tam s každým kamarát.

Veľa sa v nej naučíme

v živote to nestratíme.

V škole je veľká zábava,
tam sa dobre učiť dá.
My sme trieda 4. C
čo sa s tým rýmuje?
Všetko sa pekne naučíme
do školičky pobežíme.

A. Hrubjaková, V. Huráková 4. C

Naša škola maličká,
už je skoro bábica.

Päťdesiat už rokov má,
stále dobre vyzere!

Rád do nej chodím,

všeličo sa učím.

Školička moja, želim ti dobré všetko,

Aby si slúžila aj keď už ja budem dedko.

Mário Mačinec s rodinou 1. D

Hľa aj v Rabči pri kostole
stojí biela pani Krásna.

Veľa okien, jedny dvere

všetkých nás tam ťahajú.

Lásku, múdrosť a či vďačnosť
tam nám všetkým dávajú.

Už je veľa, už je mnoho,

50-tku oslavuje.

A kto asi?

Naša škola, veď nás deti

veľmi miluje.

Dávidko Klušák s rodinou 1. D

Každé ráno ma už z dialky volá
moja Rabčianska škola.

Do nej ja rád chodievam,

Dobré známky nosievam.

Starí rodičia do nej tiež chodili,

Veľa mi o nej hovorili.

Päťdesiatku ona oslávila,

veľa detí naučila.

Adamko Brišák s rodinou, 1. D

Škola je dobrá ako kola.

Voňavé kriedy, lavice

a veselá 4. C.

Učíme sa rôzne predmety

najradšej máme prestávky.

Oslava našej školy sa blíži,

prajeme ti školička ešte žitíia dlhé roky

F. Gužňák, Š. Zboroň, 4. C

Naša milá škola,

Hľadím na ňu zdola.

Kráčam do nej stále,

Dlhé roky ju už máme.

50-ty rôčik sa jej blíži,

Pozvem na ňu všetkých blízkych,

Žiakov, učiteľky aj maminky,

Oslávajú ju aj babinky.

Matúško Záhumenský s rodinou, 1. D

Do školy rada chodiť smiem,
domov jednotky nosiť chcem.
Učenie je radosť veľká,
keď je s nami naša drahá učiteľka.
My sme Srďiečkova trieda,
na pani učiteľku sa tešiť treba.

Adelka Pechová s maminkou 1. D

OKIENKO PEDAGÓGA

Vážené kolegyně, milí rodičia, žiaci a priatelia hornej Základnej školy s materskou školou v Rabči!

Dovoľte mi prihovoriť sa Vám prvý krát ako riaditeľka Základnej školy s materskou školou v Rabči. Tento školský rok je zvýraznený oslavou 50. výročia založenia našej školy.

Moja úprimná vďaka a hlboká úcta patrí všetkým, ktorí sa akýmkoľvek spôsobom podieľali na výchove, vzdelávaní, formovaní mladých ľudí a fungovaní školy.

S hrdosťou môžem pripomenúť, že práve na hornom konci nachádzame historické počiatky vyučovania v našej obci. Vtedajšie vyučovanie je však neporovnateľné s terajšou modernou formou. Súčasný svet je náročný na vysokú úroveň vedomostí a na kvalitu vzdelania. Dobrý pedagóg sa usiluje odovzdať svojim žiakom čo najviac. Jeho najväčším potešením je vidieť plody svojej práce.

Bola som príjemne prekvapená celou atmosférou

v hornej Základnej škole. Je síce menšia, ale nemožno jej uprieť útlanosť, priateľskú a rodinnú náladu medzi žiakmi, učiteľmi a rodičmi.

Bývam v tesnej blízkosti tejto školy a môžem potvrdiť, že vyučujúce žiakov poznajú, majú k nim blízky vzťah, spolupracujú s rodičmi. Bola som unesená, keď mi malí prváčikovia deň po začiatku školského roka dokázali zarecitolovať pomerne dlhú básničku. A preto nech má školské akékoľvek problémy, nech štrajk učiteľov dopadne akokoľvek, nič nie je pre

pedagóga takou satisfakciou akou je vzdelaný žiak a jeho úspechy.

Horná základná škola je umiestnená v peknom prostredí v blízkosti kostola. Je však nutné obnoviť fasádu a zamyslieť sa nad možnosťou výstavby detského ihriska, rozšírení pieskoviska a ďalších vonkajších úpravách.

Po všetkých zamýšľaných zmenách by bola táto škola takmer dokonalým miestom výučby a oddychu.

Prajem našej škole veľa kvalitných pedagógov a žiakov, spokojných za-

Biblické okienko

Príprava na Advent

„Pripravte cestu Pánovi“ – hlásal Ján Krstiteľ na púšti. „Vyrovnajte mu chodníky, každý kopec nech sa zníži“ – tak zneli jeho slová, lebo mu veľmi záležalo na príprave srdca pred príchodom Ježiša Krista. Aj dnes by si mnohí chceli nájsť nejaké bočné cestičky a obísť cestu prikázaní, pravdy a vzájomného odpustenia. Bez osobnej prípravy nášho srdca Vianoce nemajú zmysel.

Čas Adventu je čas nápravy našich vzťahov, našich životov. Sme tu pre večnosť a náš pohľad dopredu by sa mal uberať touto cestou. Iba ten, kto žije pre večnosť, vytvára tie správne a trvalé hodno-

ty. Boh nám dal dary, talenty, schopnosti a bude sa nás pýtať ako sme s nimi naložili, čo sme s nimi urobili. Keď však zistíme, že naše srdce je prázdne bude neskoro na druhú šancu. Ján Krstiteľ žiadal ľudí, aby zmenili spôsob života, aby sa odvrátili od diabla a vrátili sa k Bohu, pretože každý z nás raz bude vydávať počet zo svojich skutkov a slov.

Naplňme čas Adventu skutočnými, večnými hodnotami, ktoré budú vydávať dobré svedectvo o každom jednom z nás. Nech naša snaha a úsilie o dobrý život prinesie hojnú odmenu v nebi.

pani katechétky
Mgr. Mária Začková

mestnancov a rodičov. Verím, že dobré meno našej školy a obce bude prezentované aj vo svete.

Ing. Anna
Kornhauserová,
riaditeľka ZŠ a MŠ
Rabča

Projekt: ČÍTAJ S NAMI

V projekte pokračujeme 4. ročníkom. Od septembra 2012 naši čitatelia spoznávajú tvorbu a život významného slovenského spisovateľa Fraňa Kráľa.

K najznámejším dielam patria Jano a Čenkové deti. A práve týmto dielom sme sa s deťmi spoločne venovali. Zámerom bolo nielen sa dozvedieť o ťažkom živote týchto hlavných hrdinov, ale najmä spoznať hodnoty, ktoré už dnes pomaly podceňujeme, napríklad: kamarátstvo, zodpovednosť, úctivosť, skromnosť, statočnosť, obetavosť, vďačnosť a mnohé iné. V knihe Jano sme spoločne s hlavným hrdinom prežívali všetky jeho túžby, činy a rozhodnutia. V mnohom by nám mohol byť tento malý 10-ročný chlapec vzorom. Deťom sa jeho životný príbeh zdal smutný, ale jeho kamarátska a zod-

povedná povaha sa im veľmi páčila. Vôbec nevadilo, že príbeh má niekoľko desaťročí. Za snahu pri projektoch o autorovi a jeho dielach boli všetci odmenení peknými cenami.

Pridávame zopár pocitov a postrehov od detí, ktorých kniha Jano oslovila:

Adam Metes 4.C: Na knižke sa mi páčilo, že ľudia v minulosti žili úplne inak. Jano bol spravodlivý človek. Každé ráno bral husi na pašu a Igor bol bohatý a vždy sa Janovi a jeho kamarátom posmieval. Príbeh, ako sa Jano s kamarátmi zabavili na Igorovi sa mi tiež veľmi páčil. Smutný je však koniec príbehu. Jano mal otca veľmi rád a bol smutný, keď zomrel.

Filip Kolčák 4.C: Páčilo sa mi ako si Jano našiel po úteku nového priateľa, ktorý sa volal Jožo. Pracovali spolu v hoteli, kde bývali páni. Tu Jano mohol byť šťastný, čo v živote ešte nevidel. Chcel by to dopriať aj

svojim súrodencom, keby sa dalo. Jano mal rád svojich rodičov a aj bratov a sestry. Boli však veľmi chudobní a nemali čo jesť. Otec šiel do Ameriky zarobiť peniaze, ale tam zomrel. Bol to viac smutný ako veselý príbeh.

Peter Živčák, Lukáš Grobarčík 4.C: Knižka je pekná a zaujímavá a pekná. Smutné bolo, že Janovi zomrel otec, a že ho baba zbil do krvi. Šťastné bolo, že Jano stretol kamaráta Jožu s ktorým si v hoteli veľmi dobre rozumel. Mohol sa tam najesť a dobrí ľudia mu dali pekné šaty.

Emma Cubinková 4.C: Knižka sa mi páčila, lebo bola z minulosti. Najviac sa mi páčilo, že si Jano našiel kamarátov. Bola to však smutná knižka, lebo jeho rodina bola chudobná. Museli tvrdo pracovať, aby sa užívali. Museli cestovať do Ameriky a do iných svetov. Jano bol statočný a nechcel, aby jeho sestra Anička plakala

a bola hladná. Keď Jano zisťoval, že jeho otec ochorel, bolo mu smutno, ale neplakal. Potom už otec z Ameriky nepísal a dlho nevedel prečo. Bol šťastný, keď sa mohol hrať so svojimi kamarátmi.

Damián Tomovčík 4.C:

Páčilo sa mi, keď chlapcovi Igorovi dali príučku, lebo sa im posmieval. Smutné bolo, že oco musel ťažko pracovať, mama musela tiež chodiť na panský záhon. Keď prišli z roboty nemali ani čo jesť. Bolo to iné ako teraz.

Zber sušenej pomarančovej, citrónovej kôry a tetrapackov

Aj počas tohto celého školského roka 2012/2013 sa uskutočňuje zber sušenej pomarančovej a citrónovej kôry, ktorú odovzdávajú žiaci svojimi tried-

nym pani učiteľkám. Zber sa rozšíril aj o tetrapacky, ktoré žiaci nosia v určený deň na konci jedného alebo dvoch mesiacov. Najlepší zberatelia budú odmenení peknými cenami.

OKIENKO ZDRAVIA

Pri príležitosti Týždňa zdravého stravovania a Svetového dňa zdravia sme na HZŠ pripravili súťaž o najrajšiu misu z ovocia a zeleniny.

Konala sa v utorok 23. októbra 2012. Rodičia nás nabalili ovocím aj zeleninou, pracovali sme v skupinách kamarátov v triedach (1.D, 2.D, 4.C). Krájali a ukladali sme naše fantastické výtvy (lode, sopky, ježkov...) na misy, ktoré sme hodnotili a samozrejme aj zjedli, pretože obsahujú veľa vitamínov.

Všetci sme dostali sladkú odmenu a peknú cenu. Hlavné je, aby sme boli zdraví, po zjedení toľkých vitamínov!

Reportáž pripravili: Timejka Jagelková, Janka Gužiňáková, Sebastián Chromek 2.D

STAROSTLIVOSŤ a čistota chrupu

Aj naše deti vedia aké je dôležité mať zdravé zuby.

Už od malička ich rodičia vedú k pravidelnej starostlivosti o ne. V spolu-

práci so zubnými lekármi a na vyučovacích hodinách sa naučia správnej technike čistenia. My sme v septembri zisťovali ako často si zuby umývajú.

Trieda	Pravidelne	1-krát	Občas	Vôbec	Spoluž.
1.D	13	4	2	-	20
2.D	16	1	-	-	17
4.C	14	5	2	-	21

TPP - alebo čo Týždeň plný prekvapení dal...

Prekvapenie je spôsobené niečím neočakávaným...

To, že deti očakávali túto každoročnú akciu, je jasné... bolo? Ale to že nám bude spolu tak dobre, tak to bolo prekvapenie určite pre každého. Darmo, deti ošľahané pravým nefalšovaným oravským vzduchom sa nerodia len tak kdekade, a preto my máme to šťastie, že máme naše milé dietky Rabčianske. A ako to vlastne všetko. Každé ráno s úsmevom čakajú na zastávke čo nám dnešný deň prinesie. So „svačinkou“ od mamičky v ruksaku a napomenutím od ocinka, aby sme sa slušne správali sa nám ide na výlet hneď lepšie. Vieme, že každý deň nás čaká niečo iné.

Ak sme dobrí plavci a dravých vôd sa nebojime od pondelkového rána sa člapkať v Bešeňovej môžeme. Sice slniečko zo začiatku nie a nie vyjsť, ale v termálnej vode je nám tak akurát - fajn teplúčko.

V utorok, čerstvý vysokohorský vzduch dýchať ideme, a na Choč sa štvoráme. To, že 1611 metrov nad morom má, vôbec nevádi, my sa nevzdávame. Vieme, že naši rodičia budú na nás hrdí, aké dialavy a širavy sme zdolali. A hádam špinavé,

smeradlavé nôžky doma umývať nebudeme, radšej sa poriadne vyčapkáme v aquaparku v Dolnom Kubíne, nech všetci vedia, ako taký správny turista vonia.

Pred pimpoškou nás v stredu Maťko s Kubkom čakajú. Pomoci našej potrebujú, zlý vlk im ovečku ukradol. A tak pomocou rôznych indícií, ktoré nás čakajú na stanovištiach pátrame po ovečke, ktorú vo vlkovej bruchu nakoniec nájdeme.

Štvrtok hranice svojho strachu prekonávame. V lanovom parku v Žiline sa síce trošičku bojíme, ale liezť niekoľko metrov nad zemou s prílbami a istením sa nám veľmi páči. No keď stojíme oboma nohami pevne na zemi, sú z nás tí najväčší hrdinovia. Po namáhaní prechode cez všetky prekážky,

sme sa pobrali do 3D kina kde sa mnohým z nás celkom dobre spalo. Únava bola jednoduchou silnejšia.

Celý týždeň sme sa vytešovali na zemi, inak tomu nebolo ani v piatok. Tiež to bol radostný deň, len s tým rozdielom, že naše kroky smerovali pod zem. Presnejšie do Harmaneckej jaskyne, kde sme podaktorí celkom slušne zmrzli. No neskôr nás rozohriala bobová dráha, ktorá bola zároveň posledným bodom celého programu TPP.

No čo myslíte? Bolo nám dobre? Samozrejme. Bolo nám najlepšie. A preto sa tešíme znovu takto o rok. Lebo: Bude nám dobre, bude nám lepšie, bude nám najlepšie.

Mladí animátori z MOP-ka Rabča

Zdravá výživa žiakov a škôlkárov HZŠ

Vo veku keď deti začínajú chodiť do škôlky prežívajú obdobie veľkých zmien.

Po prvýkrát prekračujú hranice svojho najbližšieho rodinného kruhu a začínajú spoznávať a vytvárať si vzťah k svojim kamarátom v škôlke. Naše deti nám v tomto veku rastú ako z vody a zdravá strava je preto veľmi dôležitá. Veď detský organizmus denne potrebuje množstvo kvalitných stavebných látok a energie. Práve v tomto období života dieťaťa si osvojuje polovicu z toho čo v živote bude potrebovať. Týka sa to hlavne návykov, spôsobov správania, základov zdravého životného štýlu. Deti by si mali zvyknúť na príjem 3 základných denných jedál a 2 doplnkových. Jedlá by sa mali pripravovať z čerstvého mäsa, rýb, zeleniny, strukovín a ovocia. Tepelné pokrmy upravujeme tak, aby si zachovali čo najviac vitamínov (varením,

dusením, pečením a zapakaním). Nesmieme zabúdať na ovocie a zeleninu v surovom stave. Zlepšujú našu kondíciu, posilňujú náš imunitný systém a dávajú nám prírodnú energiu. Obsahujú 5 najdôležitejších látok pre ľudský organizmus - vitamíny, vlákninu, mastné kyseliny, jednoduché cukry, minerálne látky. Dôležitou zložkou detskej výživy sú bielkoviny, ich výborným zdrojom sú ryby a hydina.

Denne by deti mali jesť mliečne výrobky, najvhodnejšie sú plnotučné s krátkou dobou spotreby.

Aj pre deti je dôležitý pitný režim, mali by vypíť 1,5 až 2,5 litra tekutín denne. Skúsme deťom vysvetliť prečo je zdravá výživa dôležitá, porozprávajme im o vitamínoch v zelenine, ako nám pomáhajú chrániť zdravie. Malou osvetou sa Vám určite podarí doceliť, že sa budú tešiť na také jedlá ako sú ryby, karfiol, špenát.

Bc. Mária Kovalíková, vedúca ŠJ

NAŠE DNI V MATERSKEJ ŠKOLE

Náš článok začneme citátmi o škole a deťoch:

„Škola je miesto, kde sa potvrdzuje hodnota každého dieťaťa, kde sa zakladajú predpoklady na jeho rozvoj.“

„V každom dieťati je nie-

čo užitočného a len naozaj-

stný staviteľ to môže nájsť.“

„Škola nesmie byť miestom slz, bludiskom a drinou, ale hrou, hosťinou a rajom.“

Pretože tieto slová skrývajú múdrosť a sú nám blízke, snažíme sa podľa nich

riadiť, tým sa nám darí presvedčiť rodičov o kvalitách našej práce čo nasvedčuje, že záujem o umiestnenie dieťaťa do MŠ každým rokom narastá.

Tento rok sme začali s plnou kapacitou, dokonca bol väčší záujem, ako dovoľuje kapacita, preto bolo niektorým žiadostiam nevyhovené. Dostali však prísľub, že ako náhle sa niečo uvoľní, postupne

Cez témy „Ovocníčkovia a Mňam, mňam zelenina“ deti nielen poznávali názvy ovocia a zeleniny, ale zisťovali ako chutia, ako voňajú, kde a ako rastú. Išlo tu aj o uvedenie si dôležitosti konzumácie týchto darov prírody. Svoje vedomosti následne praktizovali v hrách, pri kresbe, malbe, súťažiacich.

sa žiadostiam vyhovie. Začiatok nebol ľahký. K starým škôlkarom pribudlo aj veľa nových detí, ktoré mali adaptačné problémy. Nastúpilo dosť mladých detí, u ktorých sa prejavovala citová nezrelosť. Toto ale

vaniu kladných charakterových a vôľových vlastností, k ohľaduplnosti, úcte, slušnosti. Sebecko, agresivita a iné tu nemajú miesto. Učiteľka musí vynaložiť dostatok pedagogickej zrelosti, spôsobilosti a umu, aby to

u detí dokázala či už vypošovať, alebo odstrániť. K tomu jej pomáhajú rôzne metódy, z ktorých teraz niekoľko spomeniem. „Hlava, ramena, palce.“ V tejto téme si dieťa rozširovalo poznanie nielen o vonkajších častiach svojho tela, ale aj o niektorých vnútorných orgánoch, bez ktorých by nemohlo existovať. Učilo sa vytvárať si pozitívny postoj k nemu, ochraňovať ho, zodpovedať zaň a viesť zdravý život. **Nezabúdame** ani na pestovanie takej vlastnosti ako je úcta. Úcta k sebe samému, rodine, okoliu, vlasti, prírode. Cez vychádzky do blízkeho aj širšieho okolia, obrázky, rozhovory, hry, piesne, básne sa nám to aj darilo. Deti si v témach – „**Bezpečnosť v Rabči, Poznávam rodnú obec, vlasť**“ vytvárali kladný postoj a vlastenecský cit. Obzor a poznatky si rozširovali aj cez takéto aktivity – vyrábali dominanty

Pokračovanie na 8. strane

nebol jediný dôvod ťažkého začiatku. U detí badať poruchy správania, čo sa nám zdá, že z roka na rok pribúda. V spolupráci s rodičmi, dobre cieleňmi radami, sa nám darí postupne tieto problémy odbúrať. **Napriek tomu** sa nám darí naplniť dni nielen užitočne, ale aj radostne. Cez rôzne aktivity vedíme deti k vzdelávaniu, radostnému prežívaniu v MŠ, k pesto-

NAŠE DNI V MATERSKEJ ŠKOLE

Dokončenie zo s. 7

Rabče, budovali domy, hračky, rieky, cesty, dediny, mestá, vyfarbovali znaky, robili mapy... Nezabudli, že o domov sa treba aj starať a preto čistili okolie od odpadkov, hrabali lístie, vyzbierali smeti v okolí zástavky, na ihrisku pri rieke, pri fare. V témach „Rodina, Šikovné ruky dedka a babky“

viedli v MŠ. Radosť z tohto vystúpenia bola obojstranná. Deti sa tešili, že pre starých, ktorých veľmi ľúbia, pripravili chvíľku potešenia a starí vyjadrili spokojnosť zo svojich múdrych vnúčat. Atmosféra bola veľmi uvoľnená o čom svedčila aj dobrá nálada, neviazaný rozhovor. Starí rodičia porovnávali život v čase ich mladosti a terajší život. Nezabudli podotknúť, že terajšie deti by si mali viac vážif hodnoty. Deti svoju lásku a úctu prejavili aj darčekom – vlastnoručne vyrobeným a slovným vyjadrením.

Spomienky starých rodičov na mladosť a školu

Pri tejto príležitosti si starí rodičia zaspomínali na časy, keď oni chodili do školy. Podotkli, že v čase ich mladosti varu nemali také dobré podmienky na študovanie aké sú teraz.

Rodičia videli v prvom rade prácu doma, pretože bola chudoba a každý, aj deti, museli pracovať pre lepší život. Aj školy boli na inej úrovni. Kúřilo sa v pieckach na drevo, ktoré udržiavala upratovačka. Záchody boli vonku a drevené. Do triedy chodilo viacero ročníkov a učila ich všetkých naraz jedna pani učiteľka. Do ich školy chodievali aj deti z iných dedín, lebo neboli všade školy a boli hrdí na to, že ich škola sa volala „Mešťanka“. V Rabči bolo viacero škôl – dolu pri starej pošte a hore pri kostole. Keď sa postavila nová škola uprostred dediny, veľmi sa tešili, v tom čase, na

modernú školu. Tešili sa, že budú mať v škole radiátory, čiže teplo v triedach, že už nemusia chodiť v mraze na WC vonku, že budú mať vlastnú lavicu. Veľmi im je ľúto, že takú krásnu školu, ako má v súčasnosti Rabča, devastujú mladí ľudia, vlastne jej žiaci. Skonštatovali, že keby boli dnešné deti viac zamestnávané rodičmi, nemali by na zbojstvá toľko času. **Tak isto podotkli, že v čase ich mladosti a to sa zjednotili všetci, mal učiteľ veľký rešpekt a úctu, pretože si uvedomovali aké má poslanie. Pripomenuli, že v dedine starosta, farár a učiteľ boli velavážení občania obce.** Tento názor majú aj teraz a ľutujú, že sa to neprechováva aj v dnešnej dobe. Nikdy si nedovolili repať na učiteľa pred rodičmi, aj keď sa im zdalo, že sa učiteľ nezachoval v niektorých situáciách správne, o čom svedčí aj príbeh p. Miroslava. Pán učiteľ ho poslal do

kabinetu po mapu Slovenska. On však nedoniesol mapu Slovenska, ale Európy a za to dostal facku, že nepozeral poriadne. Rodičia sa to nikdy nedozvedeli, lebo sa bál, že dostane zaucho aj od nich. Nepopierali ani to, že aj oni boli vo svojom mladom veku huncúti a všeličo vymýšľali na svojich spolužiakov. Raz sa p. Paulinke nepodaril kúsok, ktorý narařčila na spolužiakov. Cez veľkú prestávku, keď sa všetci povinne prechádzali vonku, dala na dvere pohár s vodou. Predstavovala si, ako niekoho obleje, ale ani vo sne ju nenapadlo, že to bude p. učiteľ. S týmto kúskom sa priznala až po rokoch. Na časy mladosti spomínali vrúcne, s láskou a radosťou, lebo ich mladosť boli hry vonku, spoločné stretnutia susedov, známych, hostiny na páračkách, veľkonočné a vianočné stretávky, dobré medziľudské vzťahy a ..., čo sa už teraz vytratilo.

Ďalšie aktivity na našom zariadení

Aj tento rok sa deťom ponúkli mimoškolské aktivity. Rodičia reagovali na ponuku kladne a tak sa deti môžu rozvíjať v anglickom jazyku, upevňovať a rozvíjať svoje zručnosti v krúžku „Šikovných rúk.“

Krúžok anglického jazyka je každý týždeň a Ši-

kovné ruky 2x do mesiaca. Cez aktivity si deti cibría pamäť, rozširujú si slovnú zásobu, bližšie spoznávajú kultúru iného národa. Rozvíjajú si svoju techniku strihania, lepenia, fantáziu, tvorivosť. Učia sa pracovať v skupine, byť ohľaduplní, vedieť sa ne násilne presadiť...

Na záver malá rada: Zamestnávajte svoje deti hrou, prácou na ich úrov-

POĎAKOVANIE

Ďakujeme všetkým, ktorí sa aktívne podieľali na tvorbe tohto čísla. Poďakovanie patří aj sponzorom, ktorí podporili naše aktivity vecnými alebo finančnými darmi: Auqaklub – Nižná v zastúpení Mgr. Martina Cubinka, pani Darina Pilarčíková a anonymní sponzori.

ni, majte ich na dohľade! Deti nebudú mať čas svoje voľno vyplňať vylomeninami, ale naučia sa trpezlivosť, spolupatričnosť, zodpovednosť. Neustupujte vždy ak dieťa niečo chce, vysvetľujte, prečo to nemôže mať a že to preň nie je dôležité! Buďte trpezliví!

Za kolektív MŠ I. spracovala Alena Toporová – učiteľka MŠ